

Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1921-1942, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Frá Kallabúðafundum – Kristján Jónsson frá Garðsstöðum
– Pétur Jónsson frá Stökkum – Þjóðhátíðarveisla á Reykhólum

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-16, Örk 5

Fra Hallabúðaþendum.

(Eftir Gisli Þurði frá Gauðsstaðan)

Samtímis og Repuði hafði veit umdekkert
og kom í fyrsta sinn ^{árið} sumar 1845, eftir langan at-
dragunda, og hæða sökum um bótanauna landsins,
varð forvissomirumum það gört, að reita þyrfi
allra ráða til þess að velja landomeum til náms
um um allmárvækt sitt í sambandi ít henni eiga
og að vísu ófullkomna, vísir til lyfðaríos og sjálfsjóma.
Það ydi að hæfja þjóðrin, og sunnillla hana
um vitreisarkrafurum, fyrst og fremst sjálfsjóma-
kráfurum í hender Þórisum, og þær voru um verzl-
unarmál, meintumil, hverslumur verkleg um bota-
mál, og framforumál eustakaða hevða.

Fsunnumi ít þenna valningaleg, þitti sjálfs-
syst að efna til almennra þjóðvallaþendum að
þingvallum. — Var henni fyrsti þjóðvallaþender háður
önd 1848, að vísu miðj zainnum, einumis 19 með
^{sóttu fundinn} meðan, enda foddat til henni met miðj sluttum
þjórovum. — En þær stegðu þó margir flæð i eftir
Korma, og und þessum fyrstu þjóðvallaþender vor
vakur sii aldr, hr ortkadi miklu um fylgi alþjóðar
ít landsmálin.

Jafnframt vaktmáðr og áhugi um að funda líf i

Bodarði sem Ólafur fundinu at Hælabúðum hinum 18.
júní 1849. Þær henni háður ~~er~~ írt henni formu
búðartópdir, í Hælabúðalögnum. — Þorsteinn fjaðorá
rennur þor vellur vestar á eyjanum, en undan
sudurháll ~~er~~ um fjaðorá. Henni sín ~~er~~ í, og Hestur
Misari nefnir. Og fellur henni með hinni s'
Hælabúðum og síðan með eystrum tleidnum.

En gleðir takkar at sinni, en skoði vannas
trekkur at afan, og sluttur spáur fyrir
þingstáðnum til sjávor, um flot.

3

Fund ~~versum~~ ^{penna} mettar um 80 manas. Vom
þei flesti við Bæðastrandarsýslu sunnar austur;
allmargri við Höfðastrandarsýslu og við Strandarþólu, sunn
og norðanir sunnar felsfjáðar og við suðureyjun
Breiðafjáðar. - Það vor talis hafa breiði við fundar-
~~sökusíðu~~, at meiri af filosminnum frumformflops-
um. Áruv um bokmáður Thordar Eiriksson í Skálholtsbílinni
og forvaldur Sverðsins alþingismáður í ~~Erling~~ Hrappssly.
Lifðu borað fund af hringvillum i Þórishei, og hefðist
Sigldi lunnir dögum síðas en Kallabúð af undervinn.
~~Sóttu~~ nökkrir fundarmánuðar frá Kallabúðum,
þeir ~~h~~ hella atta í Breiðafjáðureyjunni, en mei-
~~þann~~ fundi; ~~Talis~~ var at þer lefti veit sunnar
Korvis um 60 manas. - Fögor joro og gest, at veraluna-
stadirnum í Skálholtsbílinni ~~h~~ i náinuðu vorfundar-
stadirnum, og það gat sýnt hringvilið ~~Kaupliðsstaða~~,
at það hafa mætt vor Korvi, seit að sónum i demum
fund hefi veit milli skelegri. - Fundi af hringvillum
i Þórishei voru hæðir nökkrum fleiri. - En gjörum sunn
hafa veit lítil a' þa, sem heitast fundi Snofellings,
þa gjör vel eningis náliggjandi kreppt.

Fundarsíði þessa fyrstu Kallabúðafundar vor ~~hættum~~
Sigrún Magnúr skráði fískurni, settar sýslumátar
þjóðviga; orafundarsíði Gláfer þrófastur Sverðsins,
og ritarar sín Gláfer E. Jónasson í Stad, og sein einlens
~~þjóðviga~~ ~~en hættum~~ ~~þjóðviga~~ ~~en hættum~~ ~~þjóðviga~~ ~~en hættum~~

Fjeld afstdaðarpræsðar i Flatey.

Séningu hins fyrsta Kallabúðafunda vor Stórvirkurinn
i þá daga, og vesti sig dýpst í hug fullsíos,
enikum ynni marmarina. - Þjóðskáldir kattkáss
þólu meðan ólst upp í næsta ferri ífundastadinn.
Hann vor um fermingaraldir, & fyrst fundarinn
var líðar. - Þegar hann vor um áttrott, tók Guðrún
síði ferd í hender um skustöðvamar. Þá valnadi
medal annars i huga Guðrúnar undominniðri um
Kallabúðafundina. - Hann snær hugrenningum sin-
um at vanda í szejalloð hendiðar. - Lísa þar betur
hugblei þeim, sem berlyfði sig tilá hugsendi minnum í
þá daga, og efleitit þá, hér felursta meðun fundarauis-
óhín, en laugur Kapituli í óhundru mihi. -

Tel eg jví vel til fallit, at þer fylgi þessum þeth-
um Kallabúðafundina, og set þar hér:

— (Sjá með blad)

Fjárlaga órin með viturlega metið óvanir
slikum funda hálðum, og fórum kunnar reglus þor-
& gilda sleyldu í ^{almennum} mannfundum. - Skjör-
endur fundarauis töku sig því til of sonður reglus fyrri
fundini. - Ef til vil hefni þeim fundið ordið fundar-
slofs af lafðið legt, og alfuðu því jví detta: „reglus
fyrir Kallabúðafundi“: - Fundarauis þessi eru í

(N.) 9.

Binnadar bættir. { Hittskyndir er
eit. at marka heim
gertar se met bleki. }

Hei skal mi nakkur lijet binndar hæt-
um i Barts strandarsýslu frá fyrstu um
1870 og nokkent fram yfir aldarmót, at þær
~~de landbúnaðar meistar~~. Munn þeir yfir-
lið hafa verit óbreyttur um ~~langan~~ ^{langan} arn
og frá til 1880 eru lengur.

Reitir Vorðir.

Þeir sem fom til norðrás, fom neijuleg-
i ver laust fyrir þásk, þau ^{at} vormentis beijum
á þáskum, bæti við Geaffarbardjip og undir
Jökli og í Bjarneyjum. En þeir sem koma ín-
Huallatrúr, fom ekki fyrir en í sunnarrihl-
um, þau ^{at} fiskus geth ekki fyrir á grunnum.
Að þeim beijum, þar sem flættir fulltrö-
kkum fom til rásra ab norðum, unta-
vamus og ruglingar ab annast heima-
löfin, en sem hárgeymur, suvalda-
nægku, sandkvæt, og mótkum og riðingu,
vallarværla o. fl. Að flættum beijum ~~er~~
auðusýslumunum þó einhveigar
kælmeum hafa verit heima, og á efna
heimilum fleiri en eimur. Segndur þeir
þá ekki meirings, slundudu laquis og
ánum blunnundi, gerdu ab hisum,
mister heytors og neistings, þar sem reit-
ingsristar var. En sunnisláðar gæblir ^{ritings} kaup-
um og sálum, kastati þá torfan tuo fískar
ósláðum lija seljanda. Það var, at torfan
dygti bestinum arlangt, þó nökkum veri
albross.

Fyrirsagn
frá ~~þann~~ ¹⁸⁸⁰

Grossfestir og Sálvatekja;

Fram yfir 1880 var farið til grasa, nái-
lega á hærjum þe og þálli ómássandi í
eiga tónum grasa á heimilismann og
grásin valub i braus, granta, myjáll og
eláttur. Sínum dinn var farið alla leið
fram á Þorskafjörðusheiði og lengis við
náldigt viku. Það var kallað „það farnið á
Bængfjall.“

Til sálva var farið í Sauðdejar-
fjörn á vorin, fram yfir 1870. Úr
þer mun dir varð skipstaki ^{i. g.} til
Sálvafjörðust. og lágvælt þorferðis
þá náður. Drakurinn þá fjarri men-
var formadrur Bjarni Ólafsson frá Ham-
adalndi, f. Þóris Friðrikss ã Myrum. Þekkt
var sálvafjara þessi allt vestar en af
Reykjanesi. Sílinn þáttu ágæt i braus
vær líka valub: granta, og litil hættar
þordut þurh ván ^{þurh} þau ^{þurh} allt og
þengt: tónum og kállum og geymul
til vetrar. Kappur var lagt á það, ða aðla-
person maljuða, þen ^{at} ofl kann ekki eögling
þaðey fyrir en eflis ^{þaða} að ja fers og
síðar.

Eldsneyti Þor sem fí lóð á tabi, nom stungin ut fjárhús
á vorin, og tabið leitib: sunnudag og matab til
eldsneytis. Þa elátt elat var teleit maleknud
af hrísi til at brenna ós ferumini. Þá
var óniba tekjur upp, sunnustabas ~~er~~ lið til, og
viba leiti frumium. Þaðið skerling eigin-
matur i Haug, hét 50 dala vestblánum
hærjum þeim, er fyrsti mið i Hagalund, ¹⁸⁸⁰
en engum hafi at orðið til at vinnu til
vestblánumanna. Um 1890 var henni lates
leitad og farið þor vidast, í flóum og myr-
um. Víðast á Bætaströnd og Raudalund
hefur fundist mið, þótt óður veri talib, at
hann væri leitið.

Í vestursýslunni ló sandflé viba i
sandhúsnum á vetrum, langt fram á síð-
ustu áld; ómyrtið þá ásurbúnum at meðan,
nema ef eitt hvat af honum var valub i
Kartöflugata á eláttu elat. Hú eru grinda-
laus allstatar kauri: stabbum.

Alseta var þat vísá, einum: vestursýsl-
unni, at gerð klíning til eldsneytis ír myrt-
um, var þá vetrar myrtjan bleytt upp
á vorum og gerður í henni klíningur á
þúfum og bálum. Þessi síður um miðaeg
hópum, sem hétur fer.

A Hvallátrum vestra, að viba við eyjar-sý-
sluna, meður fílen af þaupli: eláttarinnunum
á vetrarum. Þa vorin eláttarinnar þella að er málhverf
eldinibus. Var þessi safnat Saman og valas: eld,
þúfukal málháttarinnar, og litil fyrir eláttu, þó fengið wofli.
Málaði aðið eyjanum en eyjanum eláttu, ¹⁸⁸⁰ ¹⁸⁸¹
þella að meðan hætt.

það jartð skulum var allt ekert umnið
frámu yfir 1880, nema of einstaka meðus alib
tingarst spallos. ~~Finnur bándi Broððum a Leyzi~~
num hafa veit ^{num} sá líni, sem af jartðskatum
varu a einum kirkapaðasum, þa i gundi.

Mestur klæti tímanna var meimpifður,
laugt frámu yfir síðustu aldanið, og var með
ur a þau íslundur i Kláfum og Haußlum,
þa lá þa i kápnum til vors. Var þa farit d
numur á. Aðhild við lítil, nema klærur,
keppir, og sunnietadas trikkislar, til þess at
berja íslundum í sunnilegum. Var hann end
klárloneiddur, það sem greifðist var, en
auðit ur tragi yfir þjófukallana, var þessi
vinna bæti leinleg og erfi. Sláðar plestuð
éðki, fyrri en um síðustu aldanið, og því
síðus ávinningherfi). Þris sláðar vóm mat-
abir a stólen stóð, það sem greifðist var.
Var sláðum eins að stás næður og laigt á
hann torf aq grijat og vestur láðum draga;
þótti elikt er um vinnumálleit.

það tilkastist nejáq að stíða aðu mun
tina fyrir fráferrum. Var þeirra fá gelt at
degintum, ef suvalamenilega var erfið,
en stíða um natur. Var þetta bæti get
til þess, að annar verði vissar aq uðbúat
til fráferrum, og svo til þess að fá nýju til
heimilið, sem gat veit kerkamit kíssilag
á vorin, er biangar lítil var. Í alib var, að
lánbúnum brugði vinna eib fráferrum, ef
þeim hafði veriit súllum. Sínum sláðar vóm

lönskin keflus, til þess at veija þau af st ðjuga.
Í leður sjelnumi var veija at fess frá
állum ám, sem vidas nóm, og helzt li veija
fráu yfir aldannat. Sunnudagur; vestur-sjelnumi
var ó eins fæst frá nokkrum kluta annar.
Fráfēririnnunum eru vera tilteodor a' síðastalnu-
kvi. Gamlis meiri tælu, at hefilegt veri d
fera frá tímum eikur af sunni, ef til klæppa
hafi byrjað lír eikur af metri, örði þátti d
takla lánus undan yngri en manabas gáumub.
Rept var vid ab fráfērum, lausba rektari og
sílum, veli lateib fyrir heymum. Vist tilteodist
at gefa sunnanum stólkarslants um frá-
fenna leytil, oftast gjörður.

Halden fyrir fráfērimu nám flest hrit-
lánus geti, nám på jafnframt valdís lit-
uritas undan fallequin og fráska miklum
áu, vel ullutum og helzt gáðum nýjallei-
sum. Inniss fásmennu ráðde þá einnig
lifgjörvar.

Sinalar, unglingsar og abris, eru st jé
geingu, málta sjálfrir erga lagða þá, eru
þeir fundin i höggnum, en aldrei námu
þau blunnindi miklu.

Allslábas var setið hja sinnu eftir fráfē-
rin, ef erfið var sunnareyða, ótundum
bæti dag aq mál fyrsta manubium, og gerdi
þau afti sami matus, en snarf um nýjallei-
sum meðan fái lá. Venjulego lagðið þau
trívarar eða prisvar a' dlegri, aq jónstrabi.
Reið þá a, ab sunnium nefdi andvara a' sér og
valdum, sér fíði ótung. Þær hafa ófengið
vandamæste, þau ekki málta lýndi af önnur,

Vrafé og búverki.

Björkell 3 ag þálli þat hin næsta miðlinn, og óleit miðli
hunappsetja þat, því þó dælir us þui mytin.

Vibast nánar órnar nýjaltadar í fastlakvinnum, en eftir 1875 nánar ferikuðar á einstöðum löð. Venjulega var einni nýjaltakannu dæladar 30-40 os til nýalla, stundum þó allt ab 60, en sjaldan þar yfir. Vibast var „tekið eftir“, sem kallað var. Var þá allt þeir fyrst nýjalleð, en óleit kunnijálleð. Svo var aftur gengið á nábina og ~~þess~~ þurstattab, þat hér „ab talem eftir.“

þat þálli ónnileg myl, ef mórk fækst inni a dag, fyrst eftir frífener, en myndur gat verið nýjög nýjæður eftir því, hvic gott var undir hér, a' þeim og þeim ólab, hvic sunnum ^{óðru} kældi vorat o. fl. 18 árum. Þáttist galokkastgabi nýjaltakannum ~~mei~~ nýjöf.

Vibunandi gagnsmunir þáttu þat, of hin næsteur sunjörð fengust undan inni ab meðaltali, og slégrtrúna undan sex inn (kingildi) og ánumur af sijn, yfir sunnari. Sunnettabar til dala fengust tólf næsteur sunjörð og a einstöðum ólab allt at finnári mórkunum undan inni. Þa landleitunum fórum og ít til nesja var sunnaragagnið miklu nýma, ef til vili ólei meira sjó næsteur, eða jafnvel nýma. Var þá sagt, at erin „geri til leiga“ ^{at} þui leigan var sjó næsteur eftir inni.

Björkell 3 næst þat leällub ^{at} kannu nýjalleð inni i mat: „Öll nýjall var seit i trægi; var sandnýjall latin ólunda, fágur degur,

og lengur, er leit a' einnar. Kjarnijáll
var príðegnub. "Selkárun" strakeabi,
hitabi traquater, neyði ís traquum og
þvoti þau. Gjákhitabi undan neim og holti
hemini. Traqis sjóbandi; það varðabi sín,
og þvotabi þau eru. Hinn tilleypeti nýjalle
til skyrgerðar o. fl. Þessum verðum varð
ab vera lækib, abus en nýallein kánn af
bálinum. Þas sem nóm 50 er og 2-3 kígs
var nýjulega strakeab: bæti mið fram
an af sumri. Ekkci þátti það kirkassu-
legi, ob stórist a' strakebus og nýallis.
Skilvindur kánn delei almennt: not-
kun, fyrrien eftir aldarmátt. Þátti þa
stórum enjárdriggum. Eru ob munna
mündi eimum finna bluta, einkum
eimum ^{bluta} þátt sumars.

Kjær nóm nýallab tuvaras a' dag til
Mikaelsseson, en eru um líma eium sínum
a' dag. Smálum áttu dags mynta fyrsta dag,
sem myntist var eium sínum.

Lengi eruðuðu landmennum ljáir sínar sjálfi
níð heimarennur kall, og ef til vilt ab einum eigin
leyti ír heimarennu járn, ^{at} til fóru. Persir
ljáir vóm mitlum mun miði, en þeir
ljáir, sem mi em matabis. ^{Hinna} persir ljáreftir
vóm tóplega eins langis aq tingata ljáir.
Eftr erudlöngum ljánum, frá þjóðugtum adda,
var dýr ræt, tópan seutinn, frá bakkla, var
hinn kallað "Sníðrim". Misjafnir vóm
ljáir persir til kíta. Sunnar vóm kallaðir
er "Jármungar", sunnar þeir kafa verit
~~þeir~~
sunibabis einungis ísdeign járn, en
ekleit stál valab i þó; vóm þeir álitum
uþjög lileg meðfari og kostubr um finn
fiska. Samanborljáir voru algengastir,
og þáttu allgáttir. Þeir vóm þann neq
gerðir, at eruði í ljánum vóm 4-6 járm-
flögu, vel spánum laugur, önnur flagan
stál, en hin deigt járn, á vixl. Þetta var
kundib saman með járnair og kallað líni,
var þetta svo labid saman, og þui oftar,
sun það var labid, þui betrið þáttu þó. Ljánum
persir ljáir vóm með lega ekleit í tin fiska.
Ljáir istáum stáli nóm ekleit gerðum,
~~þeir~~ ^{vóm} nel sunibabis, og kostuðu allt at
trúttu gr fiska. Samall og góðus kainolisugð
svo frá, at henni hefti eim sunni keupt
stállja fyrir enjófförbung, og miunder það
vera keztn kaupin, sem henni hefti gest um
dagana.

Breyr vóm ekki til, önnur en ós steinsbrúin

og eru heimbrjini, sem náður voru á skegg-luifa og gæru luifa. Með skazlum ljáum-kánum brjini, sem kétus þáttu hefta þeim, var þat meðalstus flatus um 3 cm. Þreiddi og viður. 15 cm. át þyfeti, utan um henni var sléppt líndur í stakkaleið sandi; um $\frac{1}{2}$ cm. ót þyfeti. Sandbrjini persi lágðust þó bratt níður og kánum önnur nij.

Skazku ljáinni kánum slánumm eftir 1870, þáttu þeir ótræt takeiðum laugt fram. Var talib, ab mæðurum ^{integrið} ~~þessi~~ þridjunge meina verði með þeim, og mæður þeir eis bratt til níums. Helst þátti þat galli að enni þunflí bakkam. En ekki þunflí ab denning þá, lírur og hina gærðu ljái, en það var verði, sem ekki lét óllum jafn vel, sigt að hitta á níttu henglu á hneijrunum ljái i hvert lírr; var það kallað ad rata ljáinni" og mun denning ljáu nörgunn "hafa tekið ^{árixt} óbängulega. Smidja þunflí þá ab vera til vilega á hneijrunum, en eftir ab skazlum ljáinni kánum í notkum, áttu ekki smidjuðuðri en þeir, sem hafir nóm að járn. Það persi í slab þunflí hneifistlein, til persi ab leggjir nijin ljáina að, lægr sidas var þó farib að klappa þá.

Jvhælti ong nóm almennt ekki náði, fyrstu skazlum ljáinni kánum. Samlis meiri tólu þau aldrei upp, sumir hneijr.

Hrifur nóm með sánum gerð að níu, neina ab leirku var oftast hest; límolava, undan þeir að vera lagar að nóm þó brattuður og önnusagni.

Bintib unda margis at fari at fängum til, þar
sem delei var skágr, þurfti þat at vera vel
fint og helzt neytkaugit.) Æru 1880 var
farið at mata knímspæni i tindar.

Hreyfum ^K pækost hengi, fyrir eftir alda-
miet, og hinum aðsins eru slett at þer gelti
kannil at matum.

Sláttur var afstast býrjatus í Tálftu vísun
ennum, þóttu af því gelti kringdir, og hæftu
margi tris að því, at hezt veri at bera ít
á langardagi, jafn pöttdelei veri hegt at sunna
eis lingaúgn ab heyskapnum strax, megnar
annars starfa. Víðað var hætt slelli fyrir
gängumars, en sláley ^{vottatta} kandi hreyfubí þó fram
eftir haustim, ef ~~at~~ leyfði að slæggja nán
íb.

Víðað var minnir miðað rappa samlega
upn slátturus, oftast farið til verðan klutelam
sex, eða um miðjan morgun). og hætt
klutelan til að kuöldin. Finakundlunum
matvalstini hreyfist aldrei nefndus.
Innslátar var síður, einum i eiginum,
at lílu kistuna ráða kuálebilletum, eftir
at átján vísun vörðu af sunni.

Til er sii saga um kapreks unda eimur í
Flateyjarþreyppi, at haum var at slá að
kuöldi dags ásamt vísun manni sínum,
Sem Valdi het. Kell kauði lengi til fram
eftir kuöldum, og miðað lekitið ab óliðnum, en
Valdi hannaðist sem mest haum matte.
Segis þá kandi: Miteil er ejum þess, Valdi at
(egjá til at slá i "pesa myslend") En Valdi

(Kris-nuga)

varaðar. Heldurði, meðan, að náðilegur sé
með nálmum["] votam í persu myndar?
Eg er læguður sínim að eldri fráum mið. Eldri
fylgir ságnumi hvat bændi hafi sagt, en
hann elo ekki lengur það knáldið, heldur
þó að hengja til heimferðas.

- Þurrar bændi var það, sem gefin var fyrir
að halda lengi til að knáldið. Hafði hann lagt
steinkrossi sitt að því að var að líta að því
i myndum. Einum af píttum haus eru
hann þó, að hengju hann sé að líta að
egir bændi hannum það. "Hérna mun það
vara", segir þó meðurinn og nýttir hannum
Kris-nuga í dinnunum, sem hann kapti
fræðibyrn fyrir fáum síðum.

Vita mun það hafa verið meira að sofa
stundarkon um hádeigis, um sláttum.
~~Föllumleitis var~~ ^{var og} Sunnstabas, setti níður
um miðaftan, en almennt var það óleitir.
Hádeigiskaffi mun óvita hafa verið meiri
um sláttum, fyrir en eftir 1870, og sunn-
stabas óleit fyrir læguðum síðum.

- Þegar taban var fullhinn, vorum gefin
löðugjáld. Var það hraunþykkr grautus í
túni miðalik að bankabryggis miðali, og velen
enjör meir leitir til í hraun ark, þui
bleslir borðubr. ís áskrum. Seina var
farib að gefa kaffi að Sýkrador leynumur ís
bankabryggis miðali. Var þetta auk eingötu að þá
stundum hrauniður ut í kaffib. Síðas
árin lögðugjáldar neiglumur óvitar meiri, með
síðulegum að kánum auk kaffib, og grautus ís illi í lödgjáldi.

b. 195.

þegar öll heyrum bannin; gart at haustinn,
 var ^{a.} miðast i vestursjólinum endur at föresta-
 fjöldarkálm, venju ab gefa "sléggjur". Var það
 rausnarleg og áhlálit. Var þá elatred vðu-
 um sand, eða annan ^m velli kind, og hinn
 satin og skámtub upp ís steini, ~~í~~
 kallad var. Samstadas hafti rausnir
 verib eru miðil, at huerjun vissur-
 manni var fengið heilt lauto; sléggj-
 umas, og tveim vinnukarsunum laub sam-
 kessi síðus mun ^p hafa verit horfinn
 um miðja síðustu áld, eða fyrir. Þó til
 fessa, mun fálle hafa verit gerður ein-
 hver dagansumur at loknum neystla-
 um og kjál óvalli haft til slike mann-
 gagnaðar. Innis munum hafa haft þann
 glæsning á Mikaelusnesi (29. sept.) og dag-
 urinn "kalladur slégnunesa".

I Guðudals - og Reykjala eru en um
 sléggjus eigi hafa verit haldnar eftir miðja
 síðustu áld, nái heldur i fílategjashreppi;
 en miðast var það síðus ^{það} at elatra kind þar
 er gängumars í resti handa gangna -
 og náttarmánum, og naut þá annan
 heimafallt göðs af, en næmast mun
 keða hafa stafit; sambandi eis lat hey-
 skaparinn.

Klætur von aðal til fyrri eftir 1880
 og huerjun eru elásar, at þær tellei allan
 heystekinn.

Haugetörft

Fornum jafnan með líkum meði og sunn gerist. Hafgeringar nóm nids setris á meðan þeir nám al meijast heimahägnum. Þor sunn flötihellu var, varð al Smala ólli fí daglegi, var þó nida meja at bæla þa at ferðilum. Var þa þa meði i Stejal, er dinnur tólf, og valdís þar í þánum huapp, þor til þa lagbist. Þeiri miðli yfirgefa bólum, á meðan matlens kind var uppi standandi. Eftir matlum daga lagbist fíð strax aq þa var karnis í bólum, en fyrstu dagana tölk þa klutelentum, eftir meir, ó bæla þa. Þeir kista var faribil fjármis aq miðist þa þa vanalega í bánum. ^{Et hær} Enjós ^{vag} a jönt aq tungleini, var þetta þó ótekið ómgt, varð þa at miða um bólum.

Að Skágasjörðnum var sunnetasar teikir upp hris ab haustim, upp aí vetrarim. Þor sunn skágrar stóru maxum aq keimur, var haun líka tekjur upp til raftrubas aí hris. Var þa raftrurum lagtus aí stóran flatau Stein, og barinn enda aí miilli með þunnunum hauni lausnati þa körleinum frá aq miði flelta hoimum af. Þa var talib ákvæðisdag 2 - næste ab talei upp 240 raftrubas; meðal skági aq afkinkein haun allan. Afkinlus raftrur var talim meigfalt endingarlaeti, heldur en með körleinum. Þa talib aí haugstí enst: 50 ár. 262 lengur. Engum raftrur er óldi vera stýri en alin, aq haldur fullorðnun manni. Röðusins skjöl braðst í jarðar ærestis a langt land. Var sunn „leguhris“

lagt þar afan í, varð þat nefnt trúð. ^{Sjáðan} Síðan
~~þess~~ þá leið yfir með lærfi. Klifflí þessi
 umhverfusur vistunum, og var óleið umþörf
 á, þenad umhverfum var bæti dýr og
 tosfengum, erfitt at náma hann og flögla
 hinn, þar sem eru gumi var neldi, sem
 meðgi var fyrir innan Barðastrand.

Ólls fívar fyrum slátrat heima og
 lagt at meðst til heimilanna. Hjálðala i
 venglassis höfði ekki til munna fyrir eftir 1880
 og sneyttur þó bæti venglunarhelli, og litu-
 ðas helli nýjaq þó því seni verib hefði.

Hengitígæl var óllas til albra náða. Þar
 al líð, at reykt fall af sand, eða annars
 velluri kind var óllas til jöldunnar,
 þar sem 10-12 manns var í heimili;
 auk þess braut, enjör s. f. hengum
 manni var deildur línu vestus. Fállaið
 treindi sér enu þeit seldelti eftir því
 sem þat gat.

Ymmulus, ír eksemum var fyrum
 ekki meiri eins natadríquis, sinnar q. ná-
 gerist, meðfram söluum þess, at nýjel
 var nýjaq af skomum skauti til bláð
 moðgaster. Vida róm róður fjallaðar
 sem þó þáttu norðri ámægandi. Runna
 var matnáðlu að innvatn, nýjaq áloða-
 vant lengi vel.

Vít a hefur þat verib síðus at hafa svit
 til manngagnaðar að allra heilaðra
 meðan, og kallubr sunnið hana sunna-
 meðan. Þessi síðus mun sunntast a-
 haldast eru.

þegar ^{þá} hefur verið slátrat, má þat sem

stóðar síðus ab sunna gallur skinnins um
valgu á bláð vellir innan og bræðr það til með
gáðum móð, helzt metju, og sáum að sú fyrir.
Var því síðan eftib, að gefid sunn gláðingu,
heilis abz hálfs gallrar hærjum heimilis-
manni. Sunnum alli stíb abz fá heilum
gallur, og ekki þaum síðta.

Vetrarstörf.

Eftir veturnelutum tóku kannur til óspiltra
~~malum~~ að ullarvinnunum. Var þá jafnun
kynnt að þui abz ^{vinnu} óf a heildur að fóltus. Þóttu
klæðubur var unnum heima, þui ³⁵
myndlitib var teleib ís kompetab af alnuðum. Kel-
vaturial nóm vidast unnið til verfata,
a.m.t. í Stegður, en gríðari vabnumal nóm
hálf til utanhafrarfata. Reckleis uðbis nóm
allar unnar heima, sáumleidis knælein;
kan unnum þó ekki alment hafa veit un-
nið til unna eftir 1860. Kann þó átondeindus
og yfirslaugur í þeim að lab. Brækurist skyldi
lega fjölbung að var talib veltar aðst, 20 álin;
það var ofib með sérstakeri venn. Sunn rannur
var einskefla, en þaumig, ab hversq; sást i
þróðum. þau voru ynnilega þuerbraundallt.
Fyrirvafib var kallað áles. Brækurist nóm
hálf í labin fyrir yfirslaugur ís fóli. Sunn
þá þekktust vanta. Reckleis uðbis nóm hálfs
verðsinni, abz 10 álin. Þegar farið var a
nata fíðusrengur varð at nefð að þer ybi venn;
nóin þau ís miðgilti, ein ekki.

gafunel týald aq bota segl um óm minni
 heima fráum undir 1880, sámt um það
 ekki algengt. Vóru díkar þessir ás tag-
 þrásar-einslegrar. Venju lega sunnar
 hvernarmann innan hafa verið óllat 2
 spínum. Í 30 ára rata yfir vetrarinn,
 aq kariba fyrir sig sjálf. Meðal vetrarinn
 kelli þat, ef tvær aldir, þengut ís
 línu mörk af prestri og jafn miklu af
 fyrirvagi. Vetrarinni skyldi vera almar hreitt.
 Tristgarm fór ab flyktast eftir 1880, og lítt
 þat undir vinnu hja miðrum fæstelingu-
 um, því negar var ab kanna upps fljó-
 tilumnum, þegar ekki kynnti ab spínum
 nema fyrirvafit. Margar kamus spínum
 farið arnökrina á dag. A miðrum bæjum
 vón nefðalar aq á sunnum stórum
 heimilum var nefari, sem af allum
 vetrarinn, ab heita miðli. Strudlum var
 nefari fengum ab, lengri eba skeiðum tíma
 ab vetrarinn. Men þa skuli lega ráðnum
 nefara hafa verit galduis tvær fiskar á
 dag, auk fæðis.

Karlnum um neipi aq brugðr gjorti,
 eftir skium aq sannum ekki kleði,
 þar sem farið var til sjáras. Þállir
 um, sem umið gálu aq heimilum
 neyðulu ab kjarsgæt sem með a eigin spítur
 að kaupa sem minn ad.

þat var nesjulega karlmanns velt
at þeð var naturalur, nánar þau jafnara
þarf eitt mest, eða þa er til vistis
máta fyrir brigðum, ^{þræðum} heiles þau ^{þá} laugt
um helius. Þui kettur eitt rabin var afur,
þui meira þarf paleli him.

Tunnupaf mun vits hafa líkka at
fram undir 1870, en lagt þá vibus
at mestur. Tunnan, sem þeit var í,
var bátlulanus og lá í tunnumuni. Var
uppríttur sít rinnis ned huest tunnu-
ap og sinn meður i hraun rinni.
Dragn þeir á baleim og höfðu fóður
inni í tunnumuni, spyrntu eisn i rabin
hvar á miði öðrum, með öðru fóðu
en eittum heim með minnum fóðum,
i sifelli og nýjað ~~þ~~ að spáulega. Hentast
þá ~~þ~~ spá ~~þ~~ verði meðlem regin jafn-
~~mað~~ ^þ að faramis veim í ~~með~~ keld-
um einsum og höfðu brekkur afan í
sí, nánar lömekanum kundin ulan
um tunnumapin; annan endarmi,
sno af hitum heildist eitt keft ^þ jafn-
ast í þáfum. Víði var þat nesjagad
eyða haugikjál handa þafsumum,
og munti þó fljóti gáta af.

Flest þat eitt heimilis þauðist, óf einhví og
áður var umhís heima og vorð hær af þjórgaum
áib sít; vorð margir vel að haga og qmisir ágæt
ir undir þóttlei velti lorti, undurbreiði þeir gái,
haugum, dreyppum hópar, eisn eum keiglis dengur og flum.

q. cr.

Að neðnum var allu valkum þe
kein, ef nöckus tölz vóm, og var stads
yfis þur alladaga. Þar sem manz var
bæti um sandi að er, vóm tveir fjær-
mum. Götli annar sandanna en him-
annar, þólli ekki gott at unortvreggi or
geugi sáman framan af vetrí i meðan
er vóm ofengnar. Þá tilde mali þólli þat
eklifa, at vel veri stadsbýr hja at vetr-
inum, og sá kostur fylgdi hja eldum,
at ekki þunsti at emala feim at kvældi,
alltuvar næst, og halda málki þur þar, sem
hagur vóm heztir. Ef illt var neður, ens
at fes vildi ekki vera at, heldur unappa-
eig, eða leggjast, þá var þat neleib dalit-
um spenni. Þegar lindabæta fíð vildi
ekki slanda lengur á, var neleib heim
til hins. Gamlis bændur ságða, at
gáður fjörnudur veri allt af at heypa.
Húnum hja eldum vera at meistar
aflugtar; Bardastranda sijler.

Þas eru einkum huppiti bændur til
kess at hafa sem flot af gámlum og aub-
um varian eftir fyrst og fristut það,
huc miðil ull geket af þeim íl kaupstofa-
num leggs sem þá var atal kaupstofasafan;
og eno þudekkir þeim til frialaqg og líne

^{Or} Aflistarsvarar var gelfsamt eiga, meiri eða minni, þó
þótti þeir fálfur meðis hreyfjinn líni, og sá framla-
tefjandi fálfur ^{þóttum} bændum, sem ekki sitt sandi
á kini sinn.

lítis þeir voru þá fyrir myndum þurh tafel og
þá safðarinn bæði að ófyrirvist og ófyrirvist

Háður var meðan meiri legg allis innri
allan metursinn. Þó leið var sandur aldein
at jafnvalt meira til við hálols en fyrir
og fyrir vannhálolum, meira en í fyrir
legglinum, sem voru alð kara meðlis
eig fótum.

Njög náði af var þat eftir sláshátt
um, hús mikil hey þengili fyrir þennan,
en allis reynslu at spara þau sem
meist, enda var slásum erfibam. Í
afla þeirra fyrrum heldur en mið ger-
ist viðast hevar, þui ^{at} engin var meletuminn
og lelegathaldinn.

Sandurinn munu við hafa verit allt
lítil hey og sunnilegðar jafnvel með
þau ekki, það er gild var sandur ganga
eina að t.d. á Hvallátanum. Þó allt sand
þá þar náið lítt að gjöf, og er þó betur
með þat farit mið að tinnun, heldur en
fyrrum. Þar munu þat hafa verit talit
ar miðað quatas heyrkjingbirs fyrrum, ef
50 þúsund ríðum áð fyrir kinu.

Eftir miðjan 19. áld munu hús hafa verit til
ýfir allt sandfér um alla sijluna, en fyrrum
mun þau ekki hafa verit ~~þessi~~ alls staddir

Petur Jónasson
Íslensk bóklæknikur

Víðskipti, kaupgjald o.fl.)

Yárum austurhluta Barðastrands
ar eyðlu, frá Gilsfjörðurbænum til Barða-
strönd, hefir atvinnuvegu brenda-
verið landtakinum, frá því land
byggist. Hlumindi, einum sel veití
og óðar vays, hafa þó jafnara verið gáður
stýrður á flestum nesjajörnum, og óðar-
vaysið þó óvista til slárra nunnar.
~~Óvan heldan hafa verið að línuðum.~~
Hraunkeila veiti hefir einum verið
gáður kínsetir á nesjumum, og nálur
innfjörðukíras oft gáði af fyrnum;
þegar bjargarlaust varpi kíri at nesum,
~~sem afí vilda verða~~, er siglingas kann
ekki; Flatey ne stýrkilíslum, fyrir en
um eðz eftir fardaga, sem afí bær verið
fram yfir 1870.

Útveldi er hunesgi á allra þessu svæði,
og hafa því bændur orðið al fá at alit
fjálefang til heimilanna. Ofí var þat,
~~þótt ekki væri altit,~~ at bændur austurhluta suðrums, lítis
vinnunum sínar við norður ~~nest~~
í Steinumins fyrst í haustin. Var þá
áflum verlus í heimiliznata. ~~Albion~~

~~þetta~~ þó ekki, vir Guðudals en í az
Mílaenil nérn munum stundum í
Oddlejarnareki, eð Bjarneyjum ab
haustrum, og var sá afli lagtus til heim-
iles, en aldrei var hann sín miðill,
at ekki ^{mikið} þyfti, nái at bæta. Það vorin
nái ein etalea matur ís þeim suðum
vestur á Suðalstrum, einkum á báturnum
Eyjananna, sem þó sáttar þangat almennt
náiðum á norðurstrum. ~~Eyjar~~ Miðja
19. áld nern Eyjanum í Dritvile um
Jöldi, fyrri bluta voranna, en á Hellis-
sandri seinni vestibina, sem kallat
var. ~~Tan~~ Fyrri vestibin ^{var}, talis frá þástum
til Kraesmesser, en seinni vestibin frá
Kraesmesser til Jóns meðan. Allur afli
var hertur. Einarsig var algengt, fram
yfir 1890, at Eyjanum nái miðum
Jöldi á vestra vestib, og höfðu þó étundum
háseta ís eru túnnum veðan Breidabjörðu
en freminn mun það hafa verið sjaldgæft
eftir miðja öldina.

Það fiskstí, sem líkabeldeður þurfti í
Kapra til heimila sínum, munu þeir neinu-
lega hafa fengit í fyrsta fudum meidistöðum
fyrir laundum eftir gámlu lagi, p. s. vísu
á miði vell. Það vor talis fullgild fiskarein
ef 40 fiskar gáru í vellinum, og þann. Var þá

11. gr.

her fiskur fisk virdi og viðladi fjarar meðan
á meðaltali. Fiskavellið var láttur á miði
20 pundum og eigin, eðz talið, en 24 pundum
af geldræðum nös. Var þá gríðarmóðurinn ríklega
jafngild fjörga meðan þoneki, og talin hefilegt
vist til við honum. Þinnur meðan eigin
nóm kallaðar fjarðrungr virdi, eðz 5 fiskaar.
Hjálftjörðrungr og kornfjörðrungr (ruður)
var lagt jafngilt fiskefjörðungi. Ríklingar-
vott af stærslu var talin jafngild rældum
þoneki, eðz letrí. Rafakelli nóm hálfa vest-
meiri, p.e. tím meðan á firnum fiska. Inni-
fiskur og ísa nóm málum vesturinni,
líklega 28 meðan á 5 fiska. Lins var um
kjöt af mylkum ám og hagferingu, ^{um}
þat var einum sjállo vesturinni en ann
kjöt, eðz meira.

Eftir 1870 fom meiri, sem meðast
miðtu ab heimam, ab nra nrb Gráfjardar-
djúp á norin, bæti ír austurhluta Basba-
strandarsýðlu og Dalasýðlu, var þá útgert
ab Djúp farii ab aubast ab mítelum num.
Háfust þá níðstíði á landnum og fisket-
um ab Djúpmum, og hafa haldit til staða ^m,
en hinum fyrri níðskiftastöðva lögðum
vidur. Við Djúp var nemi þui allur þorste-
ur saliður til útflutnings, er hei var kauð
sagn. Fiskalín sem bændur keppur, nóm
einkum ^{hert} þorshöfð og lítil hættar af vestri
skótu og elendit. Ý Balungarvík. Hnífðal 3
vísar var þa meira ab seðja tveir spjóðar,

120 hauða, à 10 fiskea, og átti hundrabil
tölfræði at ~~væg~~^{vega} 80 pund. Þrjas skátar,
nokkrar, kastubr 5 fiskea, sunnis lítu
4-5 en þá vegulega maleinir Guðni, eðs
24-30 til vetrar. Þáttur þáð gáð kaup-
ðit at 80 af steinkit var lagt til vellar,
en hann var bæði rírag libeq vana-
pesei níðleipli við Djúpmenn undan rírag
almenum, er tímars hóta, þui at þangat
var styttra at selja. Þeir, sem keyptir
stærðum inni á braugadalsströnd, undan
längum at seta lakan lempum. Þessi
bendur fárn tvær steneidas ferðis á
árin, at ~~á~~ Djúpi, atva fyrir sláttinn, en
hvera eftir gängur.

Meiri, sem fárn frá heimilum sínunum; væg,
höfði með sér útgert af heiman. Vegulega
muni mannum hafa verið óllut pesei
útgerts ~~40~~⁴⁰ pund af kjáte til tólf vilenum:
40 pund kjáte, 40 pund af karbfiski,
40 pund af rígi til braund og 30 pund
enjóna. Varð þá höggunur þurmetis og
fimur meðens enjóns til viku meðan.
Var þetta látin lágútgert og fæði meðib
10 fiskear um aikruna. Ein fremmur
stykldi náð mannaður fái ejo meðens
meðdar af sigrum til aikrunnar.

Aðal kaupstadasföldin var farið í
ándverbum eldte, umhinn var þá að al-
varan, sem lagt var inn. Í allq minn
líka hafa gengið í verðlánis fránum yfir 1860.
Að blemminda jörðum var bæti díum og
lísei til innleqgs. Kápa skium vorum
eðrei hafa gengið í verðlánis fránum
um 1880. Fallegt kápa skium var leugi
vel á tvær oránum. Þimpund unius-
ar var leug; talib veltas virki. Refta-
gatris vorum líka verðlunarvara og var
til tálverðra blummuda á sumum
stórum, einkum í förbunum. Vorum
fjöldirnar hínar, er alftins og feldur
þer, seimi blúta semnara.

Ísl. kaupelðas var einkum tekin kom-
vara, níngar og bygg. Hrisgrjáð, hálfs-
kris, fóm ab flykjast eftir 1874, kallaðan
dýrinellisvara. Heil hris pækstist að línu
í meizlum. Mais fluttist líkilettar eftir
1880 og var hafstur til braut samsan uit
núgvjum. Allur níngar var aðvintas
malastur heima í handkerðnum, eðz
valna mylnum. Hucili var nýjað fagset
vara, ab eins tekn fælin þundi til hætta
á ríkustu heimilum.

Að öllu var hælit sparslega og nýlum frábor,
og ekki var eislt sparsab það sem ekki eypt var,
svo sem kornvaran. Til nára þau heimili,
var sem kvælid af nigi dugti ~~þó~~ allt árið, og
nati sparsam. Þetta kennaði eigin eldar meiri með

* Þó munum í aðrum um líkili
van alftagið. tekið
virki.

Sendi vinkum sínum í Flatey fálu með
vænþegoldum drafla, í kauplítarfestini.
Hin sendi henni aftur bygg i fálinum og
dugði það heimilum árlaugt, í lumnum
á hálfum. Þann ab bygg var ekki lagt til
heimilisins.

Lítill eitt þungli ab kaupa af jánni. Íslaf
ur og adnar heimilisþarfir, og eru til
líðasemdir, en freyrur salt i mat.
Fálin þund nóm tekin af kaffi og við-
lita af sykra (kandis). Margir þungli
er fáttakal, einum neflátsal.

Bf alnu nóm var miðað lítill keypt,
helgt lítilettars í Kraða og lísingar á nor-
föt, og í vesturbók. Níðib þálli í kostnað
lagt, ef keypt var í sögusverðs ejal.
Lítill eitt var stundum keypt af viði
og þa annan hnaut ónnurinn bost ab jöfusti
en kallab ~~vart~~, nóm þat iné, ynnist
sögnb ~~et~~ høgquin. ~~Fara~~ bost til inn-
anhús pilja munu ekki hafa flutzt í
verglans, fyrst en laust fyrir 1890.

Til ljós var notast lísi og tölur
~~et~~ ^{ljós} lampas í ^{ljós} kaupas, og eru kerti
á hálfum. Steinaliu lampas í annu
fyrst um 1870 nóm þat lítil flat-
brennarar. þungli þa ab kaupa steinaliu
til heimila, en sparolega var með hana
farit, eins og allt annat, því lítil var fyrir
á latu. Eldspitus þungli líta til heimilis-
ins.

Sculdlauglum vid kaupsmenn.
var náður. ~~Samars~~^{mots} ~~bæid~~ vid vidstaði.
magn. en óleit varur hafa kveðið at
henni til minna. fyrstur eflið 1870.
En óleik bændi hafsi „kant a laide“
en báðar venglunarinnar fersi
í allt sín hvern lagði inn og tók vel.
Eflið ab farið var ab nái vid Djúp
útbakust ~~talo~~^{allmikit} vest milli skerflið
á vestidas hlutum.

13. gr.

Fra þui mið 1870 og fram undir aldarmáti var heimulegt kaup fyrir gildi allri viðnumannum sex vellis, en viðnum-karur höfðu þrýas vellir. Þunnelabær, einkum í Vesturbjörkum, t.d. Raubas-saudshreypi, mun kaup og gjald fyrirum hafa verið eins þó lægra. Vellin var lengi talin 12 kr. viðri eftir verðlagsettin. Mörk hafi fengið ab hafa kindlus á kaupi sinn, ab einhverju leyti. Þá með þrýi kindarföbus meðin á vell, er eða lánus, en sandarföbus hálfn minna.

Aðtti var at gjalda kaupafallar semur-kaup i lifandi sandfe. Mytti er með hafþessing var talin galt veltasviði. Var það inn talin 30 fiskar, 6 fjörbungar, en lautsíð 10 fiskar, allt þat ab ~~vega~~ 40 pund naturstadið. Prentur sandur, eða aldri var talin 30 áluir, halflármur velt. Veltarkind geldi alli ab hafa 40 pund kjöls, 12 meðlur mors að two miðra. Var það geran 5 fiskar og inn um 5 fiskar þessu verðlagi; var almennt fylgt í níubíspum manna ó milli. Strandum var viðmáljum greitt kaup i ~~krónum~~^{finum}, eftir pedan verðlagi.

Bleita var það, at þeir, sem sendir

Vinnunum sínar til náðra stóð Ge-
fjárbardjúpi, líkis þó hafa mekkunn
kánar „præmii“ af blutum, var
þat tímunda hvers kerána. Þetta var
kallað „stífus“. Ekkir þurfti ás-
undis skilja þetta um vistarnáð,
þvíð þat varð fóst hefd. Hafði meja-
fessi kánið frá Djúpsi endursínum-
inum.

Efnahagur býendu og kistafn var and-
vilað ávaltt nijág misjafn, eins og allt af hefis-
veri. Flestir býr jöfnur kirkapinn með
lítil handla á miilli, en jöfnur eru smárn
sáman kistapinn, þóttu misjafnlega gengi og
kann þar meangt til greina. Vinnunum, spau-
semni og nýlgi var nijág mikil, með því allt
stóðar, ~~þóttu~~ hér fálkum og ríkuu, og vildi
gáð aftur vendo prængt i kíri hér á hinnum
efnuvinni, ekki sít í vorum.

Reykhalasvættirnum hafa verið klárus legðar
landbúnaðarsvættir i sjálvum fríþvínum
1850 fram til 1890. Ý vestur-sjálvum vóm þó
efnadrí býndur og meiri reiinganum eru
þær mundis, bæti i Tálknafisti og Keldidaf-
um. Það er eftir óan fengi af eftirlæsfla.
Ý sunnum svættum var mikil fátelet,
t.d. á Barðaströnd.

Fram yfir 1880 var nítilið um gildi and-
eigns þetta þeir fálu undis hvernig kíri, og sá
tepart teljandi með nýtum býendum, sem
ekki allti sandi í kíri. Efnumburtu býndur illa
60-70 gamla sandi, meargis illa 40-60 og me-
ðan af ferri. Venjulega vóm sandis notkun
ferri en ógáða be meginum. Sandis kínum
tölður þat hólinum gróða í sandnum, sem
hann lagti sig meir í bláðum, heldur en vett-
ur gamla kínum, því talib var, ó sandum inn
meinduði velarfabrib með neifum, og vel það, því
á sandum er vóm lítili á fárum, en nítilið vest
það hafa eum mestu ull, því hin var adal ~~þá~~
~~vara~~ landbúnaðs, sem óllor verglunar ut-
tekt var ~~þá~~ með. Til fíðlegs vóm þeir gottis
leggja.

Dránsið vóm venjulega alins inni allan net-

ur í s. Þótti var lantbaeldi að jafnasti
nefnd til viðhalds stofnunar og fyrir van-
háldum, meira hjá frumkyltingum, sem
vóm ob kanna undis sig fatnum.

Skánum fyrir 1890 hafust viðskipti
við Kaupfjölag Ólafsgöldus og var farið
að senda lífandi fí til Englands. Við
þótt brenytt kinnatarkellis sunnum
saman að ymra línu og verðlum-
ar viðskipti. Geldsamt eignir talið
smaður, en ríalega allt læmb vón
alinn og velur gamla fíð flutt í til líf-
andi, eðz elátal.

Þegar leamfræn yfir aldarmálin fóru
frá ferur sunnum sammánum að leggjast
viður viða, þó heldust þer lengi ~~á~~ a
sunnum stöðum, og munu eiga sér etab um
á einstakla heimilum.

Að nautþengi og kerassum hoffabundus
verjulega ekki meira en kring mantri og
kravði, einum nautþengi, því að hær
var jafnan þursar í fótum. Þar sem heym-
skapar var sáttur laugt til fí alls vor
óhjókvalmilið, að hafa ~~afsmíkt~~ af heimum
og eins til óbrotta. Var þeim viða lítil fóður
ettab. Eftir að fráferur lögður miður
venna kinn matkent hafa fjað ur.

(1)

Kolabresslar
og
Kolakups.

Fra þui^{at} land kynfist, og langt fram
ðai sibusti öld^t var vestur hluti allra
keirra kala, sem notus voru rit allt
máluinsíði, umrin ír kirkjivisti.
Áttí petta, auk annars, mikinn þátt í
eytingu skígguna her á landi. En petta
var svo mikil rautsyn, at fyrstikos läg
leyfa leiglendingum at taka stóq lær til leding-
ingaskala, en þárra annars skígarhægg at
miklin leyti.

Þegar unnum var skíggur til kala gerðar,
var það kallað at gera til kala. Var skíggur
inn á fyrst hæggum, og krisid borist í stóra
~~þorri~~ ~~et~~ kerti. Þóan var það afkvætlæt.
Vónu þá miðst gríðarnar hæggunar af
hverri hríði með verkferi, sem ~~þó~~^{hett} svið-
ill, líklist haun óðósum og fumum
hálf. var haun þær fyrir odd og knokur
á, bakkamegin. Var seilet eftir hríðnum
með kraknum, svo at ekki kynfli at
beygja sig eftir þeim, þui^{at} verði mades inn
stóð. Var haldid um slófinn, en grí-
ðarnar látnar hanga, á meðan þær vónu-
suðnar af. Oft var hríðan hæggin ír
klofum um leid, urdu þá rafíannis blánni
og medferi leggi. Vónu þeir síðan settir i
bundung, eða kóset, þó næst var kuflad.

Sættist þá verkanaburum á lagt setti, t. d. 2
litta því, hafði hann vidartmyðin og oftast
hellusteini undir henni, fyrir viðháqq. Sæt han
svo og hí er raffana í búta, hér um til spannar.
Langar þetta var kallað ~~aufl.~~ etu ~~tímur~~ ur. Ekkā
þótti auftdelet þat, sem nýrra var en gildur
kornmanns fingur. Kunflit var svo látið
standa í henni hrírum og þorma, þar til
meði legt þótti að gera þat til kala. Þundur
var þat kallað að smida kala. Þau svindu-
du illa ír hrínum viðnum. Best þótti
að gera til kala í lagri, eta dumbunguveitri,
helgt að neiturlagi, þui ^{at} þa var svalara.

Pegar svita skyldi kal, var fyrst grafinn
kringlætt gröf. Sterkt hennar fór eftir þui,
hvad tímurinn var mikil. Gröfin var fulli
helgt að vera í þessi leirjörd. Steinur
máttur alls ekki vera meistardar í henni.
Graspótekunnar ofan af henni voru lagðar
af síbis. Þui næst var eldur kvæikur í
miðjum grafarbaturum og borist dálitið
af tímurinn í henni. PEGAR VEL VAR FARIT
Laga, var smátt að smátt bætt að eldium,
þar til allt Kunflit var kannið. Var þá gröfin
barnafull, eða vel ávöl. Þinnan skamna
var allt orðit allelna. Bræðlega töku að
sjást hvítgloandi blettir í glósinni, ván
þá graspótekunnar grípsnar að aðast að þessi
hvítgloandi blelli að grasið latid ~~en~~ níu.
Kapnati þá eldurinn undir þóteum. Var
haldit þaumig áfram að bryggja, þar til all
gröfin var dökkin. Var síðan maldinni

upp ír grófínum meðast yfir þókunum og
trabbið eru, at hvergi myki, því ^{at} hér var ný,
at annars brynni upp ír grófínum. Síðan
var allt lálid standa óhreyfi allt at vísir, en
lengur, þar til vist var talid, ~~at~~ kallt veri
ordið í grófínum.

Meld tjöruturna af kalum var eild
á ein fista, unda þá hörar kalaturnum
vettarvirki á landsvínu. Var það bálinn
hifilegur bestbaður i langfost. pegas
kal vóm reidd langar leidir, óhorn tvær
turnuselkir hafðir í loagga. En til þess ad
kalum málundu ekki í galla, var haft lyng
undis bändunum.

Sraugt fram, á nitjánudei öld var nítil
kalagerð í Reykhóla- og Gufrðalsmeitem. Um
mein miðað þui á vorin, af nítil kapping
íslundum, og eilda kalum í þau hérst sem
skoglaus vóm, þui þau vóm ómiskandi a. m. til
þodenginga. Þóttu þau betri til þess, hefur
en steinbal, sem þá var almennt gairð at nota
út umsat jónsinni - þáttu tilum stíltari.
Eftir ^{það} skogku háinnir fórn ad líklast, um
1870, miði heita, ad kalagerð verilakib ^{svo} ad
nakken náði.

Sem dæni um þat, hvé kappingum lega meini
stundudu kalabrennuluna, miðsta þess, at einum sinn
þyris längur var gáður bändi í Gufrðalsmeiti at
síða sig til kirkju á húlðumurndag, ósamt kann
sinni, sem Helga hét. Segir hann ^{rana:} "Hū veri gáll skagavæder, helga min!" og síðum
eflir deginnar til vintgefenda.

Kom allt

Meban telagerð var i algleyningi, seldes bændus
ur austurströppum. Þannstrandareyjarskal vart að
sveitir, eum þar var kallað, en þat var einum
Raubstrandshnepur. Þalcheftjörður og Tálkunafjörður,
og fengu fisktali í stórum, einum steinbit.
Vóru þá talinn ~~þarfatarekki~~, óð látalalathelum
þótt 60 af vildum steinbit, skeyldi þa hvers
steinbitur mega inni þundi ab medaltali. Þáttu þer
fiskstavellir hin kegla matarkaup í sín að leggja.
Slikar steinbitar veltir nán líka söldar fyrir tvo
fjörbunga enjörð, eum jafnan var talib eitt
gildasta vænarundi af suetavörum. Ónæfis
síðaversendur munu oft hafa bætt ab ein-
hverju upps fiskadeleri til latinn ^{not} við gamla og goba
vibraskiplavini, t. d. ^{not} hinstimi hækantulegum.
Vernu rafaskeltri, notkerum vitlingsflötum,
etx öðru gatgæti frá sjónum. Munu þa suetar-
bændumir elendum hafa látið einhvern
glæðing af hendi náma á móti, t. d. ^{not} aðt
og enjörðskötum með, sem þa ver hefur ekki
flest til neikings. Ellegar þeir vilju að sjó-
arbandnum rauðseyddan drafla í fálu,
fulli þa þa hit mesta selgæti.

Í Búalögum eru talin ýmis ákvæðidags verk.
þar að meðal er það, að fullgildir meður skeyldi
gera til kala, fjóras tunnum, að dag að vinna
einn ab þui at öll leyt. Var þat dags verk.
Gamall og gríndur böndi, næsti vinna-
gisper, sem þaðan var að gera til
kala (^{talib} ~~tegla~~ að), að þessi aðræðidags-
verki gæti engum meður lakið, hevur
~~engar~~ ^{stytta} sem veri.